

затвердженої ним же у 2016 році. Передбачені ним пріоритети та напрямки активності є занадто абстрактними для того, щоб можна було говорити про контроль за станом їх реалізації. Тим більше, що цей документ не визначає ні конкретних суб'єктів, відповідальних за реалізацію антикорупційних ініціатив / пріоритетів, ні кінцевих термінів їх реалізації.

Враховуючи вище викладене, можна зробити висновок, що документи антикорупційної політики, на жаль, мають у більшості випадків виключно декларативний характер. Збільшується кількість державних органів та установ метою діяльності яких є виявлення, контроль, запобігання та притягнення до відповідальності осіб, що вчинили корупційні правопорушення та злочини, проте немає фактичного результату. Питання залишається відкритим також щодо наявності політичної волі для боротьби з корупцією.

Отже, ми отримуємо результат у випадку, коли уже існуючі органи та установи покажуть реальний результат своєї діяльності.

Література

1. Альтернативний звіт з оцінки ефективності впровадження державної антикорупційної політики / М.І. Хавронюк, О.В. Калітенко, Д.О. Калмиков та ін.; за заг. ред. М.І. Хавронюка. Київ, 2019. 359 с.

2. Борець Т.О. Сучасний стан та проблеми протидії корупції в Україні. URL: <http://univd.edu.ua/uk/dir/1870> (дата звернення: 24.03.2020).

3. Пархоменко-Куцевіл О.І. Формування та розвиток сучасних антикорупційних органів державної влади як основа запобігання та подолання корупції: теоретико-методологічний аналіз: монографія. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2019. 308 с.

УДК 343.241(043.2)

Чернявська Р.І., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Сисоева В.П., к.ю.н., доцент

ПОНЯТТЯ ПОКАРАННЯ В ДОКТРИНІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Кримінальне право прийнято розглядати як вчення про злочин та покарання, між якими існує тісний зв'язок, однак самі поняття відрізняються одне від одного. Злочин є діянням, яке небезпечне для суспільства, спрямоване проти прав та інтересів людини, суспільства, держави, а покарання – це захід, спрямований на захист порушених прав та інтересів. Покарання є наслідком факту вчинення злочину, і саме завдяки йому усувається конфлікт між державою та особою, встановлюється нормальний стан існуючого правопорядку та

ресоціалізується особистість злочинця.

Варто відзначити, що покаранню властивий ряд особливостей та відмінностей по відношенню до інших заходів нормативно-правового регулювання, оскільки це зумовлено суворістю впливу, особливістю застосування до конкретних осіб, які вчинили злочин, характеристикою обмежень прав та свобод засудженого, метою та соціальною роллю в державі.

Важливим моментом є те, що в доктрині кримінального права існує багато думок вчених щодо визначення саме поняття покарання. Нові деталі в тлумаченні основних положень в кримінальному праві викликані ще й тим, що постійно відбувається процес змін у соціальному та економічному житті країни. Крім того, на визначення поняття покарання впливає розуміння поняття злочину [1, с. 21].

Загалом, дослідження поняття покарання, його юридичної природи є важливим, оскільки без нього неможливо усвідомити зміст, спрямованість, мету, попереджувальне та виховне значення покарання. Як вже зазначалося, покарання є вираженням суспільних відносин, що виникають між державою і злочинцем, тому до кримінально-караних діянь можуть бути віднесені тільки ті діяння, які змінюють, знищують або загрожують інтересам держави і суспільства, і перелік яких закріплений державою в Кримінальному кодексі України (далі – КК України).

Визначення та встановлення суспільно-небезпечних діянь, а також передбачення покарання за них залежать від того, в межах якої суспільно-економічної формації вони існують, та які в державі панують політичні, моральні, культурні, соціальні погляди. Саме тому проблема покарання, його поняття, зміст та види постійно були приводом для наукових досліджень.

Так, Карпець І.І. стверджував: «Види і система покарань відображають пануючі в тому чи іншому суспільстві погляди на засоби боротьби зі злочинністю. Тому система покарань зароджується і формується в законі відповідно до поглядів на боротьбу із злочинами і відображає результати розвитку суспільства, відповідає певним етапам його розвитку» [2, с. 34].

Фойницький І.Я. ще в 1889 році писав: «Покарання є примусом, що застосовується до особи, яка вчинила злочин. Даний примус може приймати різноманітні форми фізичного і психічного впливу на особу. Покарання спрямоване проти певного блага, що належить винному, та спричиняє йому певні страждання. Водночас, покарання є засобом охорони системи правопорядку» [3, с. 87].

Шаргородський М.Д., в свою чергу, зазначав: «Покарання – це захід державного примусу, який застосовується тільки судовою владою до осіб, які вчинили злочин. Покарання виражає негативну оцінку злочинця і його діяння державою, полягає в позбавленні злочинця належних йому благ.

Покарання має на меті попередження вчинення нових злочинів з боку осіб, які їх вчинили, та інших нестійких членів суспільства» [4, с. 101].

Арямов А.А. стверджував наступне: «Покарання можна розглядати як феноменально визначений, процедурно обумовлений захід державного примусу, детермінований в процесі своєї реалізації змін свідомості суб'єкта, до якого він застосовується, його поведінка в суспільстві та структурно-функціональний розвиток самого суспільства» [1, с. 46]. Дещо іншою була думка Демент'єва С.І., який писав: «Покарання – це кара, тобто умисне заподіяння винному встановлених законом страждань і позбавлень, спеціально розрахованих на те, що він буде їх зазнавати» [5, с. 10]. Водночас, Бажанов М.І. вважав: «Покарання супроводжується виховними заходами при відбуванні покарання, однак вони не є його ознаками. Суттєвою ж ознакою, яка забезпечує мету покарання, є кара» [6, с. 134].

Варто відзначити, що більшість вчених притримуються тієї точки зору, що покарання за своєю суттю є карою за вчинений злочин, однак в нормі чинного законодавства, де з 2001 року закріплено офіційне визначення поняття покарання, термін «кара» не вживається. Так, в ч. 1 ст. 50 КК України зазначено: «Покарання є заходом примусу, що застосовується від імені держави за вироком суду до особи, визнаної винною у вчиненні злочину, і полягає в передбаченому законом обмеженні прав і свобод засудженого». Проте, вже в ч. 2 ст. 50 КК України йде мова про те, що метою покарання є не тільки кара, а й виправлення засуджених. І тут виникає певна проблема у вигляді неузгодженості положень статті [7].

Таким чином, якщо підсумовувати усе вищезазначене, можна зробити висновок, що з приводу визначення поняття покарання було висловлено багато думок, не всі з яких співпадали між собою, однак, на даний час юридичну силу має те, що записано у законодавстві. А там чітко визначено, що покарання є заходом примусу, що застосовується від імені держави за вироком суду до особи, визнаної винною у вчиненні злочину, і полягає в передбаченому законом обмеженні прав і свобод засудженого.

Література

1. Арямов А.А. Покарання та його призначення. Харків, 2004. 107 с.
2. Карпец И.И. Наказание: социальные, правовые и криминологические проблемы. Москва: Юридическая литература, 1980. 100 с.
3. Фойницкий И.Я. Учение о наказании. Санкт-Петербург, 1989. 200 с.
4. Шаргородський М.Д. Покарання за радянським правом. Москва, 1986. 210 с.
5. Дементьев С.И. Лишение свободы. Уголовно-правовые и исправительно-трудовые аспекты. Ростов, 1989. 45 с.
6. Бажанов М.І. Кримінальне право України. Дніпропетровськ, 2014. 347 с.
7. Кримінальний кодекс України. Верховна Рада України. URL:

УДК 343.98(043.2)

Шидловський В. П., студент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Ланцедова Ю. О., к.ю.н., доцент

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ, ЯКІ ВИНИКАЮТЬ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ

Чинне кримінальне процесуальне законодавство встановлює, що огляд є одним із видів слідчих (розшукових) дій, спрямованих на виявлення та фіксацію відомостей щодо обставин вчинення кримінального правопорушення, який проводить слідчий, прокурор, а саме: огляд місцевості, приміщення, речей та документів [1].

Огляд місця події – невідкладна слідча дія, спрямована на встановлення, фіксацію і вивчення обстановки місця події, слідів злочину і злочинця та інших фактичних даних, що дозволяють разом з іншими доказами зробити висновок про подію, що відбулася.

Метою огляду місця події є: виявлення, фіксація, вилучення, дослідження та оцінка об'єктів і слідів злочину, що стосуються справи; з'ясування обставин події злочину; виявлення і вивчення інших обставин і речових доказів, що мають значення для розслідування справи; отримання початкової інформації при висуненні версій; отримання банку даних для організації розшуку злочинця; отримання даних про обставини, що сприяють скоєнню злочину [2].

У криміналістичній науці встановилася думка про те, що огляд місця події проводиться в три етапи: підготовчий, робочий і заключний.

Підготовчий етап починається з моменту прийняття слідчим рішення про проведення огляду. Приймавши таке рішення, слідчий повинен: забезпечити охорону місця події до свого прибуття, тобто не допустити до нього сторонніх осіб і забезпечити збереження і недоторканність обстановки і слідів кримінального правопорушення; вжити заходи до запобігання або ослаблення шкідливих наслідків кримінального правопорушення.

З моменту прибуття слідчого, прокурора на місце події починається другий період підготовчого етапу. Безпосередньому огляду передують: вжиття заходів для надання необхідної медичної допомоги потерпілим, якщо вона не була надана; видалення з місця події всіх сторонніх осіб; залучення, при необхідності, до участі в огляді понятих і остаточне вирішення кола інших учасників огляду; збирання шляхом опитування попередніх відомостей; проведення інших невідкладних дій, спрямованих